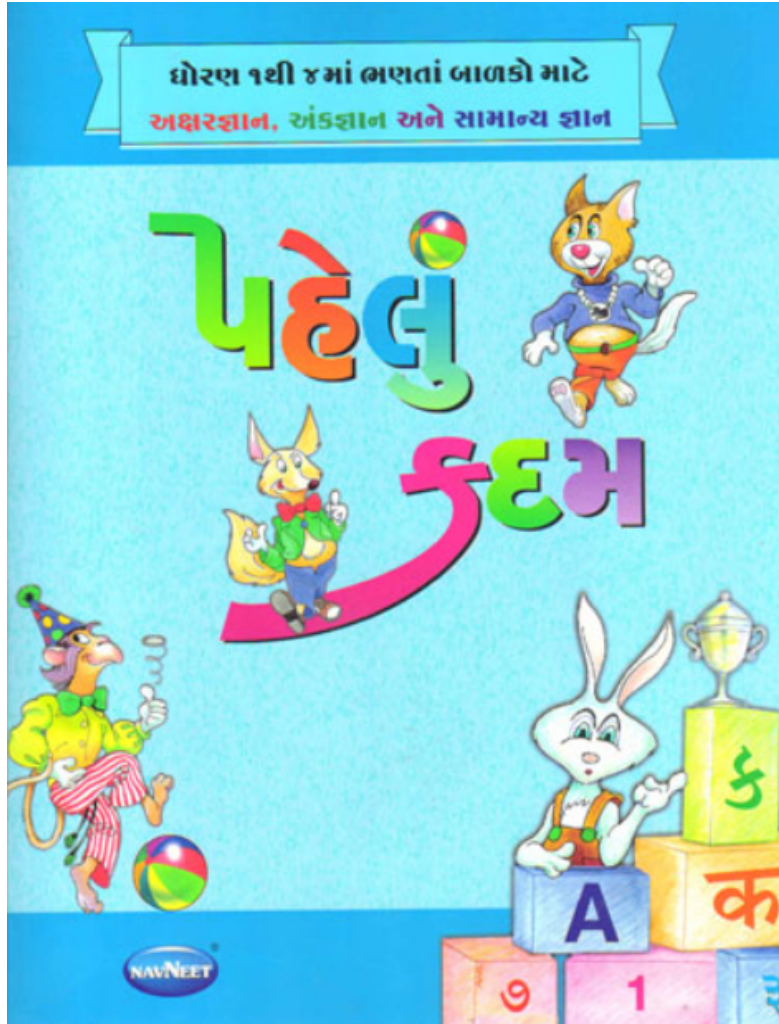

પહેલું કદમ

By

[ધોરણ 1 થી 4 ના બાલકો માટે - વાંચન]

પગલું - ૨

પાન

ધજા

કાતર

પાલક

કબાટ

જામફળ

અનનાસ

૨૮

માળા	કાતર	કારતક	ભગત, કથા કર.
તારા	ફાનસ	બાઈબલ	ગરમ શાલ લાવ.
શાળા	રાવણ	જામફળ	રાજા, સભા ભર.
રાજા	ગાજર	વણઝારા	આશા, શાક વધાર.
આગ	કાબર	સારવાર	કક્ષા, આઠ ધજા કાપ.
પાન	દાડમ	શરણાર્થી	રમા, જામફળ કાપ.
બાણ	આસન	તાપમાન	રાધા, સાત નામ લખ.
બાગ	સાબર	જાનવર	ધારા, ચાર માળા કર.
ઝાડ	કાવડ	લાયકાત	ચાહના, હાર બનાવ.
સાપ	વહાણ	સાધારણ	ધરા, ગાગર ઉતાર.
હાથ	કબાટ	ભયાનક	રમા, લાડવા લાવ.
કાન	ફરાક	સાવધાન	તારક, કાપડ કાપ.
ગાય	દરાખ	ધરકામ	લતા, મમરા વધાર.
ધજા	લાડવા	બાળપણ	છાયા, માખણ હલાવ.
ગદા	પાટલા	વરરાજા	ભાવના, ફરવા જા.
દવા	રાયણ	વરસાદ	માયા, કાગળ લાવ.
ચણા	આળસ	તલવાર	આકાશ, બાકસ લાવ.
સભા	ટાયર	સાઈકલ	કાનન, ફાનસ સળગાવ.
દાન	વટાણા	પાવડર	હાસમ, નમાજ પઠ.
રજા	કપાસ	રામાયણ	જમના, ફાફડા ખા.
થાક	દબાણ	બારદાન	બરખા, સામાન ઉપાડ.

પહેલું કદમ

પગલું - ૩

રિક્ષા

યતિ

વિમાન

ટિકિટ

ઈયળ

ગણપતિ

ઘડિયાળ

પ/પહેલું કદમ J2271

શિવ	ઈયળ	ઘડિયાળ	હિના, ગિરનાર ચઢ.
યતિ	વિમાન	ગણપતિ	બિના, ઘડિયાળ લાવ.
શિખા	સિતાર	શનિવાર	અદિતિ, દાળિયા ખા.
મિલ	જિરાફ	રવિવાર	મિલન, માળા જપ.
તિથિ	સાથિયા	ગિરનાર	અમિત, કવિતા ગા.
પિતા	નિશાળ	હથિયાર	ભાવિકા, સિતાર વગાડ.
હિમ	શિયાળ	અભિનય	સવિતા, હિસાબ લખ.
શિર	ટિકિટ	કારગિલ	નિખિલ, નિશાળ જા.
રવિ	તિલક	ભિખારણ	નિયતિ, શિવિઝન કર.
મણિ	ખનિજ	ગિરિરાજ	મિરાજ, ટિકિટ લાવ.
શનિ	કિનારા	નિખાલસ	વિજય, તિલક કર.
વિધિ	હિસાબ	વિનાયક	અનિલ, ઘડિયા લખ.
દિન	કવિતા	નિયમિત	રવિ, હિસાબ કર.
ગિરિ	મહિલા	જિનાલય	ચિરાગ, વિજ્ઞાન ભણાવ.
દિલ	ગણિત	પિકનિક	વિમળા, પિકનિક પર જા.
ગતિ	મહિના	પિરામિડ	દિશા, વિમાન બતાવ.
દિશા	મિનિટ	બિયારણ	વિરલ, તિથિ બતાવ.
હરિ	દિવસ	કિસમિસ	કિરણ, જિરાફ બતાવ.
જિત	દાળિયા	વિલાયત	આશિષ, વિચાર કર.
જિન	વિચાર	મિલકત	વિમલ, પિન લાવ.
વિષ	અતિથિ	ઈમારત	નિધિ, પિરામિડ બનાવ.

પહેલું કદમ

૨૯

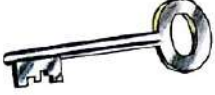
પગલું - ૪

કીડી

ચાવી

બકરી

માછલી

ફીરકી

લપસણી

સીતાફળ

૩૦

કીડી	ચકલી	માછીમાર	બા, કાતરી કર.
સીટી	રાખડી	નવસારી	પરી, સીડી લાવ.
દીવી	સાણસી	મહાવીર	ગળી ગળી બરફી ખા.
હાથી	બકરી	સીતાફળ	ખાટી ખાટી આમલી ચાખ.
બારી	માછલી	ચપરાસી	તીખી તીખી ચટણી બનાવ.
ઝારી	ફીરકી	સરકારી	કડવી કડવી ટીકડી ગળ.
સીડી	કીટલી	નાસપાતી	કાચી કાચી કાકડી કાપ.
જીભ	મરઘી	પિચકારી	રીચા રમતી રમતી આવી.
ઈસ	સમડી	દીવાસળી	કીષા રડતી રડતી આવી.
નદી	લાગણી	દીપમાલા	શીતલ હસતી હસતી આવી.
કઢી	સસલી	ચાલબાજી	પાણી ભરવા માટલી લાવ.
કળી	બરણી	તકલીફ	છાશ ભરવા પવાલી લાવ.
માખી	પાટલી	પનિહારી	ચા ભરવા કીટલી લાવ.
ખીર	માટલી	ફટકડી	શાક સમારવા છરી લાવ.
ભાણી	મકાઈ	ફરકડી	લાપસી કાઢવા ચમચી લાવ.
ધીમી	તાપણી	બલિહારી	કઢી આપવા વાટકી લાવ.
લાડી	હાથણી	બાજીરાવ	ચા ગાળવા ગળણી લાવ.
જાડી	વીજળી	શરણાઈ	ચા પીવા રકાબી લાવ.
ખાડી	દીકરી	મીનાકારી	રાજીવ, ફીરકી લાવ.
કાકી	ભાખરી	મઘમાખી	પાપડી ભરવા બરણી લાવ.
ભીતિ	પીઠિકા	લપસણી	બીજલ, કાગળની માછલી બનાવ.

પહેલું કદમ

પગલું – ૫

પુલ

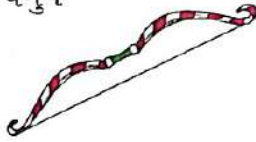
ચીકું

ગુલાબ

ધનુષ

કુહાડી

જાદુગર

બુલબુલ

સાબુ	કુહાડી	કુદરત	કનુ, સુખડ ઘસ.
ઝાડુ	ધુવડ	ગુજરાત	રાજુ, ઝાડ પર ચડ.
ગુણ	ગુલાબ	ગુણાકાર	કુસુમ, તુલસી ઉગાડ.
સાધુ	ખુરશી	ધુધવાટ	અરુણા, ગુલાબ ઉતાર.
લાડુ	મુગટ	ખુશામત	ઉદય, ગુલાલ ઉઠાડ.
મુખ	ટુવાલ	ચુકવાણી	સુભાષ, જાદુ બતાવ.
પુલ	જુવાર	નુક્સાન	ગટ્ટુ, લાડુ ખા.
કુળ	ધનુષ	ઉપકાર	ખુશી, ઝાડુ લાવ.
કાજુ	તુલસી	પુરાતન	સુધાર, ખુરશી બનાવ.
ચીકું	કુલડી	કુરસદ	મિતુલ, દુકાન ઉઘાડ.
શુભ	જુવાન	ઉધરસ	કુમુદ, મધુર ગીત ગા.
સુખ	લુહાર	બુનિયાદ	બટુક, ટુવાલ આપ.
મુનિ	ટુકડી	ઉપવન	બાલુ, ધનુષ ચલાવ.
વાયુ	પુલાવ	બુલબુલ	કરુણા, સાબુ લાવ.
બાપુ	શુકન	અનુભવ	જુવારની ઘાણી બનાવ.
પુર	દુકાન	મધુવન	સુહાની, કુલફી ખા.
સાસુ	ગુલાલ	મુતરડી	માનુષી, સુખડી ખા.
ખુશ	ઉપર	મુનિવર	મધુર, મુરલી વગાડ.
વાળુ	નુસા	મુબારક	કુશલ, પુલાવ બનાવ.
આબુ	દુકાળ	મુઝવાશ	વિનુ, વાળુ કર.
ઉમા	કુલફી	કુમકુમ	મનુ, ગુણાકાર કર.

પહેલું કદમ

૩૧

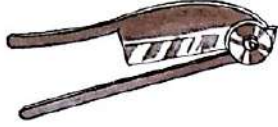
પગલું - ૬

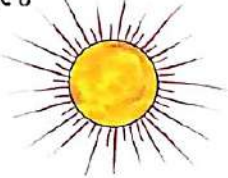
ઊન

સૂડી

સૂરજ

પીપૂડી

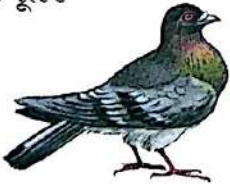
જાસૂદ

દૂરબીન

કબૂતર

૩૨

બૂટ
સૂડી
ફૂલ
ધૂપ
મૂળ
પૂળા
મૂળા
ધૂળ
ફૂદ
શૂળ
સૂપ
જૂન
ખૂબ
ઊન
બૂમ
પૂજા
મૂછ
પૂણી
દૂધી
ભૂકી
રૂપ

સૂરજ
સૂપડી
કૂકર
ખૂરપી
પીપૂડી
મજૂર
બલૂન
જાસૂદ
રૂમાલ
વસૂલ
કપૂર
અમૂલ
પૂનમ
ઝૂલણ
મૂરખ
સૂતર
નૂતન
ઊઘઈ
સૂચન
પૂરણ
ભૂમિતિ

દૂરબીન
કબૂતર
તરબૂચ
જમરૂખ
ફૂલવડી
કુતૂહલ
ગુમસૂમ
ચૂડામણિ
જૂનાગઢ
નવાજૂની
પાટલૂન
પૂરપાટ
ફૂટપાથ
ફૂટપટ્ટી
ફૂલવાડી
બૂમાબૂમ
મૂળાઘાર
રૂમઝૂમ
શૂરવીર
શૂરપાણી
ભૂલચૂક

પૂજા, દૂધની ખીર બનાવ.
પીચૂષ, દૂરબીન આપ.
ભૂષણ, ખજૂર ખા.
મચૂરી, તપેલી ઉતાર.
સુહાની, ઝૂલા ઉપર ઝૂલ.
સૂપડી ભરી મકાઈ લાવ.
મીના, ફૂલવડી બનાવ.
માળી, જમરૂખ બતાવ.
પાડલ, બૂમ પાડ.
નૂતન, જાસૂદ લાવ.
પૂનમ, ફૂદકા ન માર.
માહી, કપૂર સળગાવ.
રૂપા, ચૂરણ ચાટ.
મૂળાની પૂળી બનાવ.
મચૂર, દૂધી લાવ.
રૂપલ, ચૂડી ઉતાર.
જૂઈ, કૂવા પર જા.
ઝલક, ખજૂરપાક બનાવ.
અમૂલ, દૂધ પી.
નયન, સૂતર વણ.
નૂપુર, બૂમાબૂમ ના કર.

પહેલું કદમ

પગલું - ૭

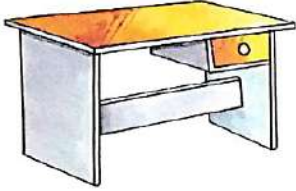
થેલી

કેક

ટેબલ

જલેબી

શેરડી

રેલગાડી

નાળિયેર

રેલ	ટેબલ	તહેવાર	નળ ટપકે છે.
એક	મહેલ	પરદેશ	દાદા હેતને ભેટ આપે છે.
વેલ	ખેડૂત	અજમેર	ખેડૂત ખેતર ખેડે છે.
પેન	જલેબી	લેખપત્ર	કેવલ લેસન કરે છે.
કેળ	વેલણ	કેળવણી	હેલી પાણી ભરે છે.
ઢેલ	એરણ	કેશવાળી	રાજેશ બૂટ પહેરે છે.
કેરી	નેતર	ખેલદિલી	ભાવેશ સિતાર વગાડે છે.
પેટી	મેદાન	છેડાછેડી	નીલેશ બહેનને તેડે છે.
થેલી	વેપાર	તેડાગર	મહેક મણકા ગણે છે.
દેશ	રેવડી	દેશાવર	જયેશ પહાડ ચડે છે.
ટેવ	વેઢમી	નાળિયેર	ગણેશ વેઢમી ખાય છે.
ભેટ	વેરાન	નેકલેસ	હરેશ બટાટા લાવે છે.
પેટ	બહેન	પરસેવો	શાળા પાસે મેદાન છે.
દેવ	બનેવી	પહેરણ	મને કેરી ભાવે છે.
જેલ	ટેકરી	બેતાળીસ	હેતલ સેવ બનાવે છે.
શેરી	કેસર	બેવકૂફ	કેતન પરદેશ જાય છે.
કેશ	વિવેક	બેલગાડી	મને તહેવાર ગમે છે.
તેલ	લેખક	મલેરિયા	ચેતન કાલે આવશે.
સેવા	ખેતર	મહેસૂલ	રતનબેન ભાખરી બનાવે છે.
પેજ	પેપર	મેળવણ	શરદ મહેશને પકડે છે.
મેળ	ચેવડો	ચેતવણી	રૂપેણ ધીરે ધીરે વહે છે.

પગલું - ૮

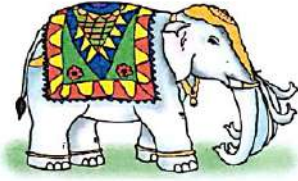
પૈસા

સૈનિક

ઐરાવત

વૈદ
જૈન
નૈયા
છૈયા
ભૈયા
મૈયા
ચૈત્ર
દૈવ
મૈત્રી
નૈષધ
કૈલાસ

વૈભવ
વૈશાખ
ભૈરવ
શૈશવ
ભૈરવી
કૈરવી
દૈનિક
વૈદિક
ચૈતર
દૈવત
નૈવેદ

વૈદરાજ
વૈજ્ઞાનિક
પૈસાદાર
ઐરાવત
ચૈતસિક
ઐરાવતી
વૈવાહિક
દૈવગતિ
તૈલચિત્ર
નૈતિકતા
પૈસાભાર

સૈનિક કૂચ કરે છે.
ભવૈયા ભવાઈ ભજવે છે.
રાજાની રૈયત ખુશ છે.
ગવૈયા ગાયન ગાય છે.
વૈદ દવા તૈયાર કરે છે.
મૈત્રી વૈજ્ઞાનિક છે.
નૈમિષ પૈસાદાર છે.
કૈકેયી ભરતની માતા છે.
વૈદેહી જનકની દીકરી છે.
કૈલાસ નૈવેદ ધરાવે છે.
ઐરાવત હાથી છે.

પગલું - ૯

ઘડો

મોર

તોરણ

ઘોડો
ડોલ
દડો
ઘડો
કોટ
મોર
ડોયો
ઢોલ
નોટ
વેલો
જોડો

મોટર
પોપટ
તોરણ
પાવડો
ખાટલો
કાચખો
ટોપલો
મોગરો
કોલસો
હલવો
મણકો

રાજગરો
ચબૂતરો
સોદાગર
ચકડોળ
કોથમીર
કોહિનૂર
ખિસકોલી
ખોદકામ
ખોડિયાર
ગોઠવણ
ગોવાળખો

ચકડોળ ગોળ ગોળ ફરે છે.
બારીનો પડદો ખોલ.
મોહન ચરખો ચલાવે છે.
વરસાદની ઝાપટો આવે છે.
સાતમ-આઠમ ઉપર મેળો ભરાય.
ઢોલી ઢોલ વગાડે છે.
ફોરમ ઘડો ભરી લાવે છે.
અશોક દડો રમે છે.
ચોકીદાર ચોકી કરે છે.
રોહિત ભમરડો ફેરવે છે.
માસી હલવો બનાવે છે.

લખોટી

કાચબો

ખિસકોલી

ભમરડો

બોર	ટોડલો	ગોળાકાર	સરોજ ડોયાથી પાણી લે છે.
લોટ	ચોટલો	ઘોડાપૂર	છોકરી ઓઢણી ઓઢે છે.
ચૂલો	ઓટલો	ટેલિફોન	બાળકો લખોટી રમે છે.
ઘોકો	તડકો	ડોકાબારી	આ બહેનનો બટવો છે.
ચોખા	ચોટલી	નાગલોક	બા રોટલી બનાવે છે.
મૂળો	પાવડો	બજાણિયો	રૂમાલ ચોરસ છે.
હીરો	બાવટો	બરોબર	અમોલા ચોપડી વાચે છે.
દીવો	કોદરી	ભાદરવો	છોકરો ઓરડો વાળે છે.
કાળો	ઓઢણી	ભોળપણ	મને દરિયો ગમે છે.
તોપ	ગોપિકા	ગોલમાલ	બાળકો કોલાહલ કરે છે.

ઔ

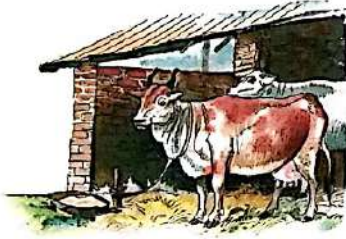
પગલું - ૧૦

ઔ

ચૌદ

૧૪

ગૌશાળા

કાકાકૌઆ

ચૌદ	ગૌતમ	કૌતૂહલ	ગૌતમ ઔષધ લાવે છે.
નોકા	મૌલવી	ઔઘોગિક	વૌકાનો મેળો ભરાય છે.
ચૌલા	મૌલાના	પૌરાણિક	નૌતમ ગૌસેવા કરે છે.
ગૌરી	ગૌમાતા	ગૌસેવક	કૌશિક મૌન પાળે છે.
મૌન	ગૌસેવા	ચૌદશિયો	વાપી ઔઘોગિક શહેર છે.
ટૌકા	ગૌશાળા	શૌયાલય	ચૌદશ પછી પૂનમ આવે.
સૌર	મૌખિક	ભૌગોલિક	સૌમિલ ચૌદ વરસનો છે.
પૌષ	ઔષધ	નૌજવાન	મારા ઘર પાસે ગૌશાળા છે.
ગૌણ	સૌરભ	નૌકાપતિ	સૌરિનની મૌખિક કસોટી છે.
ગૌરવ	કૌશલ	ગૌણસેવા	કૌમુદીને પૌરાણિક કથા ગમે છે.
કૌરવ	નૌતમ	ઔપચારિક	સૌરભ નૌકા ચલાવે છે.

પહેલું કદમ

૩૫

પગલું - ૧૧

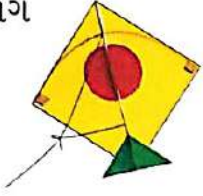
શંખ

તંબુ

પતંગ

ખંજરી

નારંગી

પંચકોણ

ગોલંદાજ

હંસ	મંજીરા	કાંકરિયા	દાદી ચંદન ઘસે છે.
ઘંટ	પલંગ	ખાંડણિયું	પંકજ પતંગ ઉડાડે છે.
શંખ	ચંપલ	ગંજાવર	હંસા ચંપલ પહેરે છે.
ઊંટ	પતંગ	ગોલંદાજ	મીરાં ઓશીકું લાવે છે.
પંખો	ઉંદર	ચંડીપાઠ	દિશાંક રેંટિયો કાંતે છે.
દાંત	ઢીંગલી	તાંબાકૂંડી	સોનલ શંખ વગાડે છે.
આંખ	કંગન	પાથરણું	હેત હીંચકા ખાય છે.
ચાંચ	ઝાંઝર	પાંગરણ	રીયા લંગડી રમે છે.
ગંધ	જંગલ	પારણિયું	મંદિરમાં ઘંટ વાગે છે.
રંગ	વંદન	બંધારણ	વંદનાની વીંટીમાં નંગ છે.
નંગ	ચંદન	બંધકોશ	મંજુલા બંગડી પહેરે છે.
ડંખ	અંતર	માદળિયું	હંસ પાણીમાં તરે છે.
ખાંડ	નંદન	લૂંટાલૂંટ	વસંત મુંબઈ જાય છે.
સાંજ	શંકર	વાંસલડી	રોજ સવારે દાંત સાફ કરવા.
પાંખ	ચંપક	શિંગદાણા	સંજુ બરણીનું ઢાંકણું બંધ કરે છે.
ભીંત	અંદર	સમારંભ	પોપટ પાંજરામાં છે.
રીંછ	ભંડાર	સરંજામ	કંડલા મોટું બંદર છે.
ઠંડી	કંસાર	સંઘબળ	ઐજિન ગાડી ખેંચે છે.
બંડી	અંજાર	જંકશન	તિરંગા ઝંડાને વંદન કરો.
કૂંચી	સંતાન	મંદોદરી	બા છીંકણી સૂંઘે છે.
છીંક	માંકડ	સંઘાડિયો	મને શીંગ ભાવે છે.

પહેલું કદમ

પગલું - ૧૨

યજ્ઞ	ઘણ	શ્રવણ	છત્રી	કન્યા
જ્ઞાની	ક્ષય	આશ્રમ	ત્રાજવું	ધન્ય
પ્રજ્ઞા	ક્ષમા	આશ્રય	પત્ર	સૈન્ય
જ્ઞાન	ક્ષતિ	મિશ્રણ	મિત્ર	સંઘ્યા
અજ્ઞાત	કક્ષા	શ્રાવણ	ત્રિકોણ	ગદ્ય
જિજ્ઞાસા	અક્ષર	શ્રાવિકા	ત્રાસ	પદ્ય
વિજ્ઞાન	રક્ષક	શ્રીમાન	રિદ્ધિ	સદ્ય
આજ્ઞા	રાક્ષસ	શ્રીમતી	સિદ્ધિ	ખાદ્ય
જ્ઞાતા	શિક્ષક	નિશ્ચય	શુદ્ધિ	લભ્ય
જ્ઞાતિ	ક્ષિતિજ	નિશ્ચિત	બુદ્ધિ	સભ્ય
સંજ્ઞા	પક્ષી	આશ્ચર્ય	દટ્ટો	અલભ્ય
અજ્ઞાની	ક્ષીર	પશ્ચાત્તાપ	પટ્ટો	અસભ્ય
વૈજ્ઞાનિક	સાક્ષી	શ્વાન	હટ્ટો	સામ્ય
સર્વ	ગૃહ	શ્વાસ	કટ્ટો	ભમ્યા
સર્પ	વૃક્ષ	વિશ્વાસ	મટ્ટો	રમ્યા
ધર્મ	મૃગ	ઈશ્વર	ગટ્ટો	જમ્યા
પર્ણ	તૃણ	બ્રહ્માંડ	સૃષ્ટિ	બન્યા
પર્વ	નૃપ	બ્રાહ્મણ	દષ્ટિ	ધાન્ય
વર્ષ	મૃત	બ્રહ્મદેશ	વૃષ્ટિ	દૈન્ય
ગર્વ	ઘૃણા	બ્રહ્મપુત્રા	યુદ્ધ	સત્ય
કર્મ	અમૃત	બ્રષ્ટાચાર	બુદ્ધ	ઘનશ્યામ

પાક્યા	થોભ્યા	તાક્યું	શ્યામ	થાક્યા
ચાખ્યા	નમ્યા	રહ્યો	શિષ્ય	થૂંક્યા
જાગ્યા	ચાલ્યા	કૂદ્યું	તથ્ય	ભાખ્યા
અર્ધ્ય	આવ્યા	કષ્ટ	ચિત્ર	નાખ્યા
નાચ્યા	ભસ્યા	જ્યેષ્ઠ	સત્ત્વ	ભાગ્યા
પૂછ્યા	પાળ્યા	પદ્મ	લઢ્યાં	વાગ્યા
ગાજ્યા	બક્ષ્યા	વિદ્વાન	ચણ્યાં	ઊંઘ્યો
દાઝ્યા	તાક્યા	વૃદ્ધ	ભણ્યાં	રચ્યો
માંજ્યો	મૂક્યા	પૃથ્વી	કાઢ્યું	સિંચ્યો
રીઝ્યો	રાખ્યા	પ્રભુ	લૂંટ્યું	મચ્યો
વાગ્યા	ચગ્યા	અગ્નિ	રૂઠ્યું	પૂછ્યો
ઊઠ્યા	જાગ્યા	શ્રમ	કઠ્યું	સજ્યો
પડ્યા	લાગ્યા	પશ્ચિમ	પડ્યું	લાજ્યો
ચઢ્યા	સૂંઘ્યા	વિશ્વ	લડ્યું	ગાંજ્યો
ગણ્યા	પચ્યો	બ્રહ્મ	ફોડ્યાં	વીંઝ્યો
ગૂંથ્યું	વાંચ્યો	વસ્ત્ર	ઝૂડ્યાં	દાઝ્યો
બન્યા	રાચ્યો	કેન્દ્ર	વઢ્યાં	ચડ્યું
આખ્યા	લૂછ્યો	ધારું	જડ્યું	સડ્યું
બાફ્યા	કાંત્યું	દાટ્યું	ગણ્યાં	તોડ્યું
ડૂબ્યા	બાંધ્યું	હિન્દી	વણ્યાં	ઊડ્યું
પૂજ્યા	પુણ્ય	ધ્યાન	ત્યાગ	ન્યાય

જોડકણાં

૧

આવ રે વરસાદ,
ઘેબરિયો પરસાદ;
ઊની ઊની રોટલી ને,
કારેલાંનું શાક.

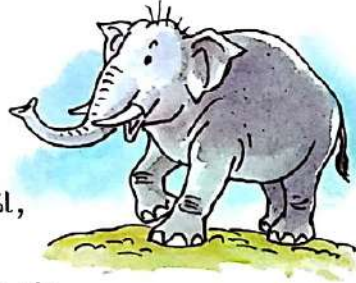

૨

આજ દિવાળી,
કાલ દિવાળી;
ગામનાં છોકરાં ખાય સુંવાળી.
ખાઈને છોકરાં તાજાં થાય,
જૂનું વરસ વિદાય થાય.

૩

હાથીભાઈ તો જાડા,
લાગે મોટા પાડા;
આગળ જૂલે લાંબી સૂંઢ,
પાછળ લટકે ટૂંકી પૂંછ.

૪

લાંબો લાંબો મગર,
જોતાં આવે ચક્કર;
પાણીમાં એ તરતો જાય,
સ ર ર ર સરતો જાય.

ઉખાણાં

૧. કાળો છે પણ કાગ નહિ,
દરમાં પેસે પણ નાગ નહિ,
ઝાડે ચડે પણ વાનર નહિ,
છ પગ પણ પતંગિયું નહિ.

૨. પઢતો પણ પંડિત નહિ,
પૂર્યો પણ નહિ ચોર,
ચતુર હોય તે ચેતજો,
મધુરો પણ નહિ મોર.

૩. હાલે છે પણ જીવ નથી.
ચાલે છે પણ પગ નથી.
બેઠક છે પણ બાજઠ નથી.
ખવાય છે પણ ખૂટતો નથી.

૪. હાથી ઘોડા ફર્યા કરે
પગ એમના હાલે ના;
સવાર પીઠે ધૂમ્યા કરે
હાથી ઘોડા ચાલે ના.

૫. કાગળની છે કાયા
અક્ષરની છે આંખ;
અલકમલકની સહેલ કરાવે
ખૂલે જ્યારે પાંખ!

૬. પંદર દિવસ વધતો જાય,
પંદર દિવસ ઘટતો જાય;
સૂરજની તો લઈને સહાય
અજવાળાં પાથરતો જાય.

૭. હવા કરતાં હલકો છું,
રંગે બહુ રૂપાળો છું.
થોડું ખાઉં તો ઘરાઈ જાઉં,
ઝાઝું ખાઉં તો ફાટી જાઉં!

૧૦૦૬૬ ૦૬ ૩૬ ૩૬ ૩૬ ૩૬

૧૦૦૬૬ ૦૬ ૩૬ ૩૬ ૩૬ ૩૬

પહેલું કદમ

૩૯

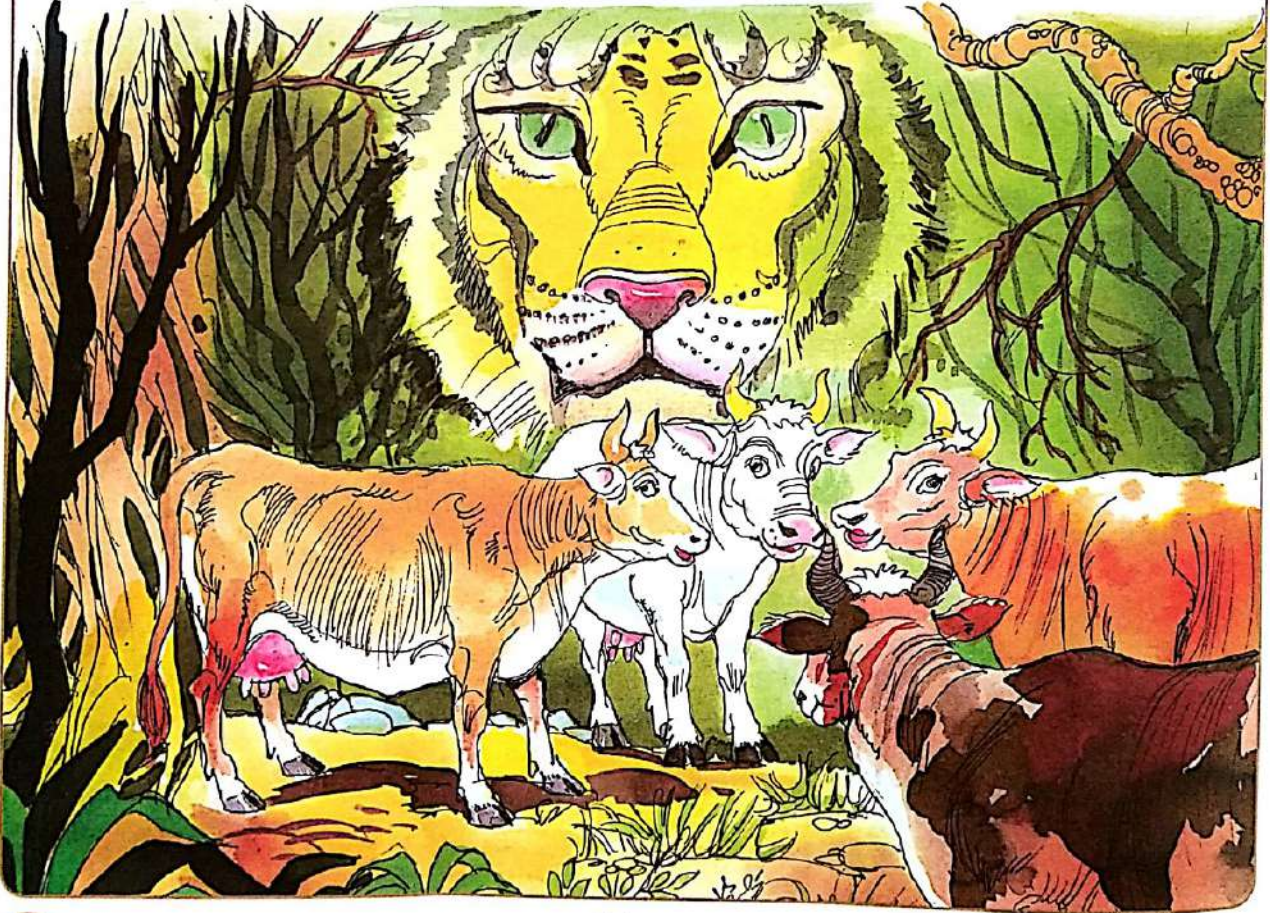
૧. ગાયો અને વાઘ

એક વખતની વાત છે. એક જંગલમાં ચાર ગાયો સંપીને રહેતી હતી. તેમની વચ્ચે ગાઢ મિત્રતા હતી. તેમને એકબીજા વિના ચાલતું નહિ. ચારે ગાયો સાથે જ રહે અને ફરે. સાથે ફરે અને ચરે. એમનામાં એટલો બધો સંપ હતો કે જો કોઈ જંગલી પશુ તેમના પર હુમલો કરતું તો ચારેય ભેગી થઈ તેની પર તૂટી પડતી. તે પશુ જીવ લઈને ત્યાંથી નાસી જતું.

એ જંગલમાં એક વાઘ રહેતો હતો. કેટલાય દિવસથી તેની નજર આ ગાયો પર હતી. પણ તે ચારેયનો સંપ જોઈ તેમની પર હુમલો કરવાની તેની હિંમત ચાલતી નહોતી.

એક દિવસ મતભેદ પડતાં ચારેય ગાયો અલગ-અલગ પડી ગઈ. વાઘ તો આવી તકની રાહ જોઈને જ બેઠો હતો. તે હરખાયો. એક પછી એક ગાય પર વારાફરતી તેણે હુમલો કર્યો અને તેમને ખાઈ ગયો.

સંપમાં સૌની ભલાઈ છે.

૨. તીતીઘોડો અને કીડી

ઉનાળાની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી. વાતાવરણ આનંદી અને ખુશનુમા હતું. અનાજ ઘણું પાક્યું હતું. આવા વખતે એક તીતીઘોડાએ પેટ ભરીને અનાજ ખાધું. પછી આનંદમાં આવીને તે ગાવા અને નાચવા લાગ્યો. તે વખતે કેટલીક કીડીઓ અનાજના કણ લઈને પોતાના દર તરફ હારબંધ જઈ રહી હતી. કદાચ દરમાં તે ખોરાકનો સંગ્રહ કરી રહી હતી. તીતીઘોડાએ આ જોયું. એક કીડી તેની મિત્ર હતી. તીતીઘોડાએ મજાક કરતાં તેને કહ્યું, “તમે લોકો કેવાં લોભી છો! મજા કરવાના વખતે તમે મહેનત કરો છો! મને તમારી દયા આવે છે!” કીડીએ જવાબ આપ્યો, “મારા વહાલા મિત્ર, અમે લોભી નથી. આ બધું તો અમે ચોમાસા માટે ભેગું કરીએ છીએ.”

ઉનાળો વીતી ગયો. ઉનાળાની ચમક જતી રહી. બધે અનાજની અછત થઈ ગઈ. હવે ચોમાસું બેઠું. તીતીઘોડાને ખાવા માટે ક્યાંય અનાજ ન મળ્યું. આખરે તેને ભૂખે મરવાનો વખત આવ્યો. ખોરાક વિના કેમ કરીને જિવાય?

એક દિવસે તીતીઘોડાએ તેની મિત્ર કીડીના ઘરનું બારણું ખટખટાવ્યું. તેણે કીડીને કાલાવાલા કરીને કહ્યું, “હું કેટલાયે દિવસથી ભૂખ્યો છું. મને થોડું ખાવા આપ.” કીડીએ કહ્યું, “આખો ઉનાળો તેં ગાયા કર્યું અને નાચ્યા કર્યું, તો હવે આ ચોમાસામાં પણ તું ગા અને નાચ. તારા જેવા આળસુને હું કશું આપવાની નથી.” એમ કહી કીડીએ ઘડાક્ દઈને બારણું બંધ કરી દીધું.

આજની બચત ભવિષ્ય માટે ઉપયોગી છે.

પહેલું કદમ

શબ્દવાંચન

પા પા પગલું - ૧

અ

ક + અ = ક

સાદો કક્કો :-

ક	ખ	ગ	ઘ	ચ	છ	જ
ઝ	ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ત
થ	દ	ધ	ન	પ	ફ	બ
ભ	મ	ય	ર	લ	વ	શ
ષ	સ	હ	ળ	ક્ષ	જ્ઞ	

કર	જમ	કરમ	છલન	ચણતર	- ભગત રમત રમ
લખ	રજ	કળશ	જમન	ટમટમ	- જમન મગ ભર
ગણ	વટ	કમલ	જટપ	ભણતર	- કરણ ગરમ જમ
ઘર	નક	કરણ	જનમ	અજગર	- લખન ગઢ પર ચડ
ચઢ	વડ	કલમ	જરક	મઢમઢ	- તમન તપ કર
ચણ	કદ	કરન	જલન	ડમડમ	- કમલ ફટફટ લખ
છત	લટ	કનક	જણત	શરબત	- જલક સગવડ કર
જડ	નમ	કમળ	જશક	કરવત	- છગન કસરત કર
ઝટ	મમ	ખબર	ડરત	મખમલ	- રમણ ઝટઝટ લખ
ટન	હમ	ખનન	ઢગલ	કડકડ	- મગન બસ પર ચડ
ટપ	ગમ	ખરર	તરત	ટનટન	- ગગન ગપ કર
ગઠ	ફર	ગગન	તમન	સરગમ	- મલય વજન કર
ડગ	ગલ	ગરમ	તજબ	મલમલ	- ભરત ગરબડ ન કર
ઢમ	પગ	ગમન	તજન	ખટપટ	- સરદ બતક ગણ
તર	ખમ	ચમન	તયન	પટપટ	- સમન રમત કર
થડ	ગજ	ચરમ	તપન	ટપટપ	- અજય ભજન કર
દમ	ગપ	ચયન	તરસ	નટખટ	- કમલ રમત રમ
ઘડ	ચટ	ચલન	તમક	ઝટઝટ	- તપન કલમ લખ
નળ	ચમ	ચશક	તડપ	કસરત	- નયન વડ પર ચડ
બસ	ચર	છમમ	થકન	દશરથ	- કનક કરમ કર
યજ્ઞ	ચગ	છમક	દડન	અગવડ	- અમર સરગમ લખ
રથ	પટ	છપત	દમન	ભડભડ	- દશરથ અગવડ ન કર
મગ	ચખ	છરક	ઝપટ	સગવડ	- મગન વજન કર

ઘર

ચડ

બસ

કાનાવાળો કક્કો :-

ક - કા	ખ - ખા	ગ - ગા	ઘ - ઘા	ચ - ચા	છ - છા	જ - જા
ઝ - ઝા	ટ - ટા	ઠ - ઠા	ડ - ડા	ઢ - ઢા	ણ - ણા	ત - તા
થ - થા	દ - દા	ધ - ધા	ન - ના	પ - પા	ફ - ફા	બ - બા
ભ - ભા	મ - મા	ય - યા	ર - રા	લ - લા	વ - વા	શ - શા
ષ - ષા	સ - સા	હ - હા	ળ - ળા	ક્ષ - ક્ષા	જ્ઞ - જ્ઞા	

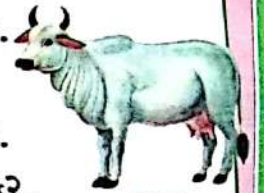
નાના	બાપા	પાલર	કાતળા	સમાજ	- રામા રાગ ગા.
મામા	ભાત	ટપાલ	માકડ	વાઘણ	- રાઘા રામ નામ લખ.
દાદા	માતા	ડામર	નાગર	શારદા	- ધારા ફાફડા ખા.
મારા	છાલ	ઢગલા	માઘવ	કટાકટ	- પરાગ પગ પકડ.
તારા	ધામ	તારક	રાયતા	ચટાપટ	- આશા ટાવર પર ચડ.
સારા	રામ	થાપટ	દવાત	સાબર	- આકાશ સફરજન ખા.
નાના	હામ	દાદર	કાવડ	પકવાન	- માઘવ માખણ ખા.
શાણા	આભા	દાનમ	કાજલ	જાગરણ	- લતા લાજ કાઢ.
સાદા	આશા	માગણ	પાતળા	પાથરણ	- ભરથ ગાય લાવ.
માસા	શાળા	બાવન	ડાગલા	સમારમ	- ભારત ગાજર ખા.
રાજા	ફાલ	વાવડ	વાયર	રામાયણ	- પવન કાગળ લખ.
સાજા	છાણ	મમતા	પારસ	પાનખર	- ભાવના કાપડ આપ.
તાજા	હામ	શામળ	જાકળ	માવતર	- રાઘા ગાગર આપ.
પાકા	તાણ	સવાર	માઘવ	માલદાર	- કમલા ફરવા જા.
કાણા	નાવ	સાગર	વાદળી	કામદાર	- ભગત રમવા જા.
કાળા	માન	આકાર	લાચાર	દાવાનળ	- રામ બાણ ચડાવ.
ચકા	જામ	અવાજ	નારદ	નામદાર	- કમલ કામ કર.
રાણા	કાલ	આસન	અબાસ	લાગવગ	- રાજ વડ પર ચડ.
કાણા	ગાય	નાગર	બાજરા	ભગવાન	- ઉષા શાક સાફ કર.
કામ	ધાસ	ખાતર	દાયરા	મહાભારત	- રાઘવ ઝાડ પાન લાવ.
દામ	ચાલ	માથક	અજ્ઞાન	આલાવાલા	- કાબર સફરજન ખાય.
ગામ	છાણ	લાયક	પાદર	ખાબખાબ	- પલક તારા ગણ.
ચાલ	જાન	વાસણ	સાપર	છાનામાના	- નયના નમન કર.
ચાર	ડાળ	સસલા	મારગ	વાજાકાજા	- મમતા સામાન લાવ.
બાર	ઘજા	ઘમાલ	તાકત	કાણામામા	- સસલા ગાજર ખાય.

ઘજા

વહાણ

ગાય

હ્રસ્વ 'ઈ' વાળો કક્કો :-

ક - કિ	ખ - ખિ	ગ - ગિ	ઘ - ઘિ	ચ - ચિ	છ - છિ	જ - જિ
ઝ - ઝિ	ટ - ટિ	ઠ - ઠિ	ડ - ડિ	ઢ - ઢિ	ણ - ણિ	ત - તિ
થ - થિ	દ - દિ	ધ - ધિ	ન - નિ	પ - પિ	ફ - ફિ	બ - બિ
ભ - ભિ	મ - મિ	ય - યિ	ર - રિ	લ - લિ	વ - વિ	શ - શિ
ષ - ષિ	સ - સિ	હ - હિ	ળ - ળિ	ક્ષ - ક્ષિ	જ્ઞ - જ્ઞિ	

મિલ	રસિક	લતિક	લિમકા	શિકારા	- આશિષ પિન લાવ.
બિલ	પથિક	મરિજ	સિમાત	જિરાફ	- વિરલ જિરાફ બતાવ.
દિન	હરિત	હિરલ	નિરાસ	શિકાયત	- વિમળા વિમાન બતાવ.
હિત	ગણિત	ખિલાફ	તિમળ	રિજવાન	- મિત દાળિયા ખા.
જિન	વણિક	વિનોદ	રિવસ	કિટકિટ	- વિજય ઘડિયા લખ.
રવિ	ક્ષણિક	મિલડા	કિનારા	શિવાલય	- નિયતિ ટિકિટ લાવ.
રતિ	અસિત	પિતળ	બિક્ષ	તિરબાણ	- સવિતા નિશાળ જા.
મતિ	કિનાર	ચિગમ	નિરવ	કિરતાલ	- અમિત મિનિટ ગણ.
ગતિ	વિરલ	વિરાટ	દિમાગ	નવિનતા	- અદિતિ બિલાડી બતાવ.
યતિ	રશિક	ગિટાર	રિમોટ	મિતરાજ	- રિના હિસાબ લખ.
નિશા	વિરામ	વિશાળ	ચિતાર	બિયાસણ	- સવિતા નિયમિત નિશાળ જાય.
કિશા	કિનલ	અનિલા	શિકાર	ખિરસડા	- કિરણ શિવાલયમાં જાય.
સિમા	દિવાલ	કપિલા	મિલન	નિરવાહ	- નિરવા વાત કર.
ટિના	મિલન	રમિલા	નિતિન	સિમાપાર	- પિનાક વિચલિત ન કરાય.
શિલા	છિતારા	કવિતા	બસિયા	વિલાયતી	- મિના કિરતાર વગાડ.
જતિન	વિરાજ	વનિતા	તિલક	વિજપડી	- ગિરિશ વિલાયત જાય.
વિજય	મિરાજ	કડિયા	ગણિત	વિરજારા	- વિશાલ પાન ખાય.
તિલક	ખિલિત	દરિયા	ઘડિયા	હિમાલય	- કિશા નિશાન તાક.
પિટર	સિતારા	રમિયા	તિરાડ	હિમગીરી	- વિરાજ શિવ મંદિરમાં જા.
મિતલ	દિક્ષિત	દરિયા	પિનાક	કિકિયારી	- વિભા વનમાં ફર.
જિનલ	વિકાર	ભરિયા	લલિત	રાતદિવસ	- આદિ આકાશના તારા ગણ.
વિજય	વિવાદ	મડિયા	કિટક	નિરાકરણ	- નિખિલ ગિરનાર ચઢ.
વિમલ	દિમાગ	લડિયા	વાણિયા	રિતરિવાજ	- ભાવિક રમત રમ.
વિરલ	રિવાજ	વણિક	ખિલાફ	દરિયાદિલ	- વિનય માખણ ખા.
					- કિરણ દરિયો બતાવ.

દીર્ઘ 'ઈ' વાળો કક્કો :-

ક - કી	ખ - ખી	ગ - ગી	ઘ - ઘી	ચ - ચી	છ - છી	જ - જી
ઝ - ઝી	ટ - ટી	ઠ - ઠી	ડ - ડી	ઢ - ઢી	ણ - ણી	ત - તી
થ - થી	દ - દી	ધ - ધી	ન - ની	પ - પી	ફ - ફી	બ - બી
ભ - ભી	મ - મી	ય - યી	ર - રી	લ - લી	વ - વી	શ - શી
ષ - ષી	સ - સી	હ - હી	ળ - ળી	ક્ષ - ક્ષી	જ્ઞ - જ્ઞી	

કીટ	ભીત	કીપર	કીરણ	ધીરકીટ	- સવજ માછલી પકડી લાવ.
ખાટી	શીશી	ફીકર	કપીલ	પરીક્ષીત	- મીરા સીડી લાવ.
ખારી	સીડી	મીરર	પાકીટ	વીહારીકા	- દુધ પીવા રકાબી લાવ.
ગીતા	ટીટી	મીટર	ચકલી	અડાઅડી	- લાપસી વાટકી લાવ.
ચીર	ચીખ	લીટર	ચમચી	લતીપળ	- શાક સમારવા છરી લાવ. મરઘી
છરી	ઘરી	તીમીર	ચમેલી	મીરાબીક	- દુધ ભરવા પવાલી લાવ.
ઝીણી	વળી	તીતર	લીલાસ	ધીબાધીબ	- કીરણ હસતી આવી.
ઝીન	દીદી	તીથલ	કીડની	સતાનીસ	- પાયલ રડતી આવી
ટીક	મીર	સમીર	તીલડી	સીરામીક	- સીમા રમતી રમતી આવી.
માળી	તીર	સલીમ	કીટલી	ગીતકાર	- કડવી મીઠી ટીકડી ગળ.
યોગી	સીર	ફીરકી	નીલમ	પીતળતા	- તીખી મીઠી ચટણી
લીટી	બીડ	પાલડી	માછલી	દીવાનત	- ખાટી મીઠી આમલી. માછલી
વીર	છીછી	પાલખી	રીઘમ	અજવાળી	- મીઠી મીઠી બરફી.
વીણી	મીત	પીપર	કટકી	મીલપરી	- ગીતકાર ગીત ગાય.
માસી	બીલ	શીતળ	ભીના	અવતારી	- મીતા ખીચડી ખાય.
ડાળી	કીટ	શબરી	ભીખણ	મીતરાજ	- મીલન મળવા જા.
લીડ	લાડી	પાપડી	રીમન	સીમરણ	- સમીર કેરી લઈ આવ.
બીડ	ચઢી	જમીર	ગીનતી	તીલવાડી	- સીમા બગીચામાં ફરવા ચાલ.
માપી	વાણી	રીવાજ	તીમળ	રવીરાજ	- રોટલી વણવા પાટલી લાવ.
વાળી	મદારી	પીતળ	ભીનતા	પરાધીન	- પાણી ભરવા માટલી લાવ.
બારી	મરઘી	પીપળી	કીનારા	ખારીશીગ	- મીરા છતરી લાવ.
શીપ	કાકડી	માટલી	રીબડા	દીલગીરી	- બીના ગાડી ચલાવ.
વડી	માછલી	ચીખડી	મીસરા	ફરીયાદ	- સીમરણ ચાવી લાવ.
રીઘી	માટલી	લીમડી	ઝીનલ	દરીયાદીલ	- નીરજ ફીરકી લાવ. ટપાલી

હ્રસ્વ 'ઉ' વાળો કક્કો :-

ક - કુ	ખ - ખુ	ગ - ગુ	ઘ - ઘુ	ચ - ચુ	છ - છુ	જ - જુ
ઝ - ઝુ	ટ - ટુ	ઠ - ઠુ	ડ - ડુ	ઢ - ઢુ	ણ - ણુ	ત - તુ
થ - થુ	દ - દુ	ધ - ધુ	ન - નુ	પ - પુ	ફ - ફુ	બ - બુ
ભ - ભુ	મ - મુ	ય - યુ	ર - રુ	લ - લુ	વ - વુ	શ - શુ
ષ - ષુ	સ - સુ	હ - હુ	ળ - ળુ	ક્ષ - ક્ષુ	શ - શુ	

કનુ	પુરણી	અસુર	ગુમડું	રુમાવતી	- મનુ પૂરી શાક ખા.
મનુ	સુરતી	અમુલ	ખજૂર	પુરવણી	- માનસી મુરલી વગાડ.
ગુણ	ચતુર	તુલસી	રુઆબ	મુલતાન	- કુશ ધીમુ ધીમુ બોલે.
વાજુ	યાકુબ	મીથુન	ગાદલુ	રુકસાન	- કરુણા આબુ ચાલ.
ગુમ	ગુલાબ	જુવાર	સુખડ	કુળદેવ	- કુમુદ ટુવાલ લાવ.
ચકુ	ફુલડા	કુમુદ	નમતુ	કમુળતા	- સુમીત દુકાન ઉઘાડ.
મારુ	ઘુવડ	કુતુબ	માથુર	સુજલામ	- વિપુલ ઝાડુ લાવ.
ઢબુ	સુમન	મુકુટ	નાખુશ	મુલવાન	- કરણ જાદુ બતાવ.
તનુ	ચુગલી	યુવક	ગુટલી	ગુલસન	- કુસુમ ગુલાબ લાવ.
પિયુ	કુપણ	લુહાણા	કરુણા	કુમારીકા	- મનુ ઝાડ પર ચડ.
કુવા	જુલાઈ	યુવાની	સુરવી	મુબારક	- સુનીતા સુખડી બનાવ.
ફુવા	ચુનાવ	તરુણ	માઘુરી	મુલતાની	- અરુસી દુકાનમાં ઘી લાવ.
સુધી	લુહાર	બુમરા	ગુણાક	સમારવુ	- બકુલ ફળિયામાં રમ.
બુક	મુકામ	સુભાષ	કુરાન	સુરદાસ	- સુમિત મઘુર ગીત ગા.
મુળા	ડમરુ	પુરુષ	યમુના	નુરવાની	- જમન ગુણાકાર ગણ.
રાજુ	જુદાઈ	મુરાદ	ગુમાન	કુદાકુદ	- માતા ભગવાનની ધુન ગાય.
નાડું	સહેલું	કબુલ	રુવાની	સુજડતા	- પુનમ બજારમાં ગઈ.
રુખ	જુમર	પાતળું	ગુજર	લવકુસ	- સુથાર લાકડુ કાપ.
સીસુ	પાઘરુ	કુતરુ	જુમતુ	સુનધારા	- ટુકટુક ઘડીયાળ બોલે.
આબુ	સુરેશ	કપુત	જુલમી	મઘુરતા	- સુજલ ખુરશી લાવ.
વાજુ	મુકામ	સાકડું	મુછક	સુરદાસ	- કુનાલ ટુવાલ લાવ.
સારુ	દયાળુ	તુવેર	રમુજી	મુજવણ	- કયુર મીઠું સફરજન ખાય.
ખુશ	ભાગતુ	સુમીત	ભુમીત	યદુનદ	- સુરજ પ્રકાશ આપે છે.
લાડું	ગુલામ	જુગારી	તુલીપ	બહુમતી	- તુષાર લાડુ ખાય.

જાદુ

લાડું

કુહાડી

દીર્ઘ '૭' વાળો કક્કો :-

ક - કૂ	ખ - ખૂ	ગ - ગૂ	ઘ - ઘૂ	ચ - ચૂ	છ - છૂ	જ - જૂ
ઝ - ઝૂ	ટ - ટૂ	ઠ - ઠૂ	ડ - ડૂ	ઢ - ઢૂ	ણ - ણૂ	ત - તૂ
થ - થૂ	દ - દૂ	ધ - ધૂ	ન - નૂ	પ - પૂ	ફ - ફૂ	બ - બૂ
ભ - ભૂ	મ - મૂ	ય - યૂ	ર - રૂ	લ - લૂ	વ - વૂ	શ - શૂ
ષ - ષૂ	સ - સૂ	હ - હૂ	ળ - ળૂ	ક્ષ - ક્ષૂ	જ્ઞ - જ્ઞૂ	

જૂ	મૂરી	નૂરમ	નાસૂર	રાડબૂમો	- સૂજલ જાસૂદ લાવ
કૂદ	કૂણી	અતૂટ	જૂલમ	પાટલૂન	- પૂનીત કપૂર સળગાવ.
ભૂલ	મૂજ	ખેડૂત	ભૂચર	ફૂલવડી	- પરી પૂરી બનાવ.
ભૂવો	ભાનૂ	ખજૂર	કૂનાલ	લૂમાલૂમ	- સૂમન ચુંદડી પહેર
ઝૂલો	મૂખી	ખજૂરી	પૂતડી	બાસૂદી	- કૂનાલ ખજૂરપાક બનાવ. પૂરી
જૂન	નૂરી	ભૂમિત	ફૂદડી	બકાસૂર	- કૂણાલ સૂતર વણ
કૂવો	સૂપ	મજૂરો	સલૂન	અનૂપમ	- જાલર રૂમઝૂમ રૂમઝૂમ વાગે.
ભૂરો	જૂપ	રમૂજો	બૂરાની	પૂરપાટ	- ભાલુ તળાવમાં ડૂબકી લગાવ.
વજૂ	ઘૂપ	મચૂર	ભૂપતિ	રાજૂકાજૂ	- નૂતન ભાખરી ખાય.
મૂન	મૂખ	સૂતર	તૂમડી	ભરપૂર	- પૂનમ અવાજ ન કર.
રૂજ	બૂચ	મજૂરી	ભૂતાન	છૂટછાટ	- પૂજારી પૂજા કરે.
દૂરી	બૂથ	કચૂર	માસૂક	ફૂલાવર	- અમૂ અવાજ કર.
દૂઘ	લૂજ	કૂષિત	ભભૂતિ	કબૂલાત	- રાજૂ કાજૂ લાવ.
મૂલી	છૂપ	કૂતલ	ઘૂઘરો	રાજપૂત	- જૂલી શાક બનાવ.
ઘૂની	તૂકી	ભૂતળ	તૂતક	પૂછતાછ	- મજૂર કડિયા કામ પર ગયા.
પૂર	બૂટ	સૂરત	સપૂત	ભૂતાવડ	- ગણપતિનું પૂજન થાય.
ચૂલો	ફૂઈ	સૂવર	સમૂઠ	વિદૂષક	- પિયૂષ બૂટ બતાવ.
ચૂવા	જૂલી	કૂલીગ	નૂપુર	શૂરાતન	- મમતા કૂકડી પકડ.
ચૂકી	દૂલા	બબૂલ	પૂરક	સૂનકાર	- સૂમિત ફૂટપાથ પર ચાલ.
ચૂની	ફૂલી	સૂખડી	પિપૂડી	બૂલબૂલ	- સૂરજ સૂવિચાર વાચ.
છૂટ	મૂળી	મૂરાદ	તરબૂચ	ડૂબાડૂબા	- મૂની ખજૂર લાવ.
જૂઈ	જૂમ	પૂરાણ	દૂબળી	નિમણૂક	- જૂલી બૂમ ન પાડ.
ઘૂન	સૂલી	ભાડૂત	પૂલાવ	ફૂલઝર	- મચૂર અમૂલનું દૂઘ લાવ.
ઘૂણી	લૂક	સૂચિત	અબૂઘ	રફૂચક	- રૂમા ચૂરણ ચાટ.

એક માત્રાવાળો કક્કો :-

ક - કે	ખ - ખે	ગ - ગે	ઘ - ઘે	ચ - ચે	છ - છે	જ - જે
ઝ - ઝે	ટ - ટે	ઠ - ઠે	ડ - ડે	ઢ - ઢે	ણ - ã	ત - તે
થ - થે	દ - દે	ધ - ધે	ન - ને	પ - પે	ફ - ફે	બ - બે
ભ - ભે	મ - મે	ય - યે	ર - રે	લ - લે	વ - વે	શ - શે
ષ - ષે	સ - સે	હ - હે	ળ - ળે	ક્ષ - ક્ષે	ઞ - ઞે	

કેરી
મેઘા
છેલા
ઝેરી
ઠેસ
ડેલી
બેઠા
મેજ
તેલ
તેજ
દેવી
દેશ
નેતા
નેહ
રેત
વેર
શેર
હસે
એક
બેક
સેડ
બેડી
સેક
ભેદ

ભણે
તાણે
બેઠ
મેરી
અમે
જમે
થેલી
મેલી
સેડ
ઘેન
ભેન
નેન
વેન
બેન
જેન
નેકી
તેલ
બેદી
ભેડ
જેપી
રેલી
સેડ
લેતા
ડેલા

લેખન
લેખક
હેતલ
ગણેશ
શેરડી
નેપાળી
ફેશન
બેગમ
ભેખડ
રેશમ
ખેતર
એકમ
અનેક
આક્ષેપ
નમેલા
જયેશ
ઉછેર
ઉપેક્ષા
ઉમેશ
ઉજેશ
સેજલ
નેહલ
રાકેશ
બશેરા

ધુળેટી
વેતર
ટેબલ
કહેલ
ખેડૂત
પહેલી
વેલણ
એરણ
નેમીસ
મેદાન
વેપાર
રેવડી
વેહમી
વેરાન
કહેર
વિવેક
ટેકરા
કેસર
સવારે
પેપર
બાફેલી
મહેક
સુસેન
મેથલી

પહેરણ
ટેલિફોન
સહેલાણી
બહેતર
દેવદૂત
બેનમૂન
હેસિયત
તહેવાર
પરદેશ
અજમેર
લેખપત્ર
મેળવણી
કેળવણી
ખેલદિલ
છેડાછેડી
શેરવાણી
દેશાવર
સેજલામ
નેકલેસ
પરસેવો
પહેરણ
બેતાલીસ
ભેળપૂરી
બેલગાડી

- રમેશ હરેશને પકડે છે.
- નીલેશ કાલે આવશે.
- રાજેશને કેરી ભાવે છે.
- મહેશને કારેલા ભાવે છે.
- ભાવેશને વડા ભાવે છે.
- જયેશ પહાડ ચડે છે.
- ગણેશ બહેનને તેડે છે.
- હેલી બુટ પહેરે છે.
- હેતલ લેશન કરે છે.
- દેવેન હેતને ભેટ આપે છે.
- દેવેન ટેલિફોનથી વાત કરે છે.
- રાકેશભાઈ વિદેશ ગયા.
- ગણેશ શેરડીનો રસ પીવે છે.
- કાલે હરેશ નિશાળે ગયો.
- પરેશ નાળિયેર લાવે છે.
- મેહુલ ખેતરે જાય છે.
- જયેશ ધુળેટી રમે છે.
- રાજેશ ચેસ રમે છે.
- મુકેસ કેળા ગણે છે.
- વિવેક અજમેર જશે.
- હરેશ ગરીબોને મદદ કરે છે.
- ગામડે બેલગાડી જોવા મળે.
- કેતન કેરમ રમે છે.
- કમલેશ બગીચે જાય છે.

કેરી

કેક

ટેલીફોન

બે માત્રાવાળો કક્કો :-

ક - કે	ખ - ખૈ	ગ - ગૈ	ઘ - ઘૈ	ચ - ચૈ	છ - છૈ	જ - જૈ
ઝ - ઝૈ	ટ - ટૈ	ઠ - ઠૈ	ડ - ડૈ	ઢ - ઢૈ	ણ - ણૈ	ત - તૈ
થ - થૈ	દ - દૈ	ધ - ધૈ	ન - નૈ	પ - પૈ	ફ - ફૈ	બ - બૈ
ભ - ભૈ	મ - મૈ	ય - યૈ	ર - રૈ	લ - લૈ	વ - વૈ	શ - શૈ
ષ - ષૈ	સ - સૈ	હ - હૈ	ળ - ળૈ	ક્ષ - ક્ષૈ	જ્ઞ - જ્ઞૈ	

નૈયા	હૈયુ	કૈયારા	થૈકાલ	મવૈયા	- વૈદેહી જનકની દીકરી છે.
ભૈલા	નૈના	તૈમુન	દૈવિક	નવયૈ	- કેરવી પૈસાદાર છે.
નૈમ	લૈકું	જૈમીન	નૈરવ	વૈભવી	- વૈરાગ પૈસા ગણે છે.
મૈના	કૈયા	તૈતર	રૈયાણી	કૈરાવી	- રાજાની રૈયત મજામા છે.
કૈપ	દૈલીસ	મૈયુર	વૈદિક	વૈજ્ઞાનિક	- સૈનિક કૂચ કરે છે.
સૈમ	કૈવલ	ગવૈયા	સૈલજા	બૈરભાવ	- ભારતના વૈજ્ઞાનિકો ઘડવૈયા છે.
યૈમ	વૈયાતી	મૈયાના	શૈલાબ	ઘડવૈયા	- પૈસાનો વારસો મળવો.
વૈધ	સૈનિક	વૈશાલી	બારૈયા	વૈદમતી	- પ્રજા વૈભવથી જીવે છે.
લૈસી	વૈરન	ભૈયાજી	વૈજ્ઞાન	શૈવાલિક	- જીવનનું પૈડું ફરે છે.
હૈયા	બૈજીક	મૈયાજી	નૈલિખ	વૈદમાન	- નૈરવી ગવરીને મદદ કરે છે.
મૈલી	કૈતન	જૈનમ	ઐરાવ	રૈયાવત	- સૈનિકો દેશનું રક્ષણ કરે છે.
દૈવ	નૈવત	ઘૈડયા	વૈવાહ	પૈસાદાર	- દૈનિક પત્રમાં સમાચાર આવે છે.
મૈન	રૈમન	ઘેરૈયા	મૈથલી	જૈરાવત	- મદદ કરવી નૈતિક ફરજ છે.
રૈયા	દૈનિક	રવૈયા	શૈક્ષણ	વૈદાકિત	- હૃદયમાં વૈરભાવ ન હોવો.
ગૈયા	બૈલીમ	પપૈયા	મૈથુન	વૈધીમાન	- વૈજ્ઞાનિક વસ્તુની શોધ કરે છે.
તૈયા	સૈયદ	મૈયાણી	રૈયાત	વૈવારિક	- કૈયુરને ફુટબોલ રમે છે.
ચૈત્ર	બૈયર	વૈરાગી	રવૈમા	દૈવગત	- હૈયે હરખ સમાય નહી.
ફૈલ	પૈમાર	કૈતલ	નૈતીર	તૈલીચીત્ર	- મૈહેશ વૈરાગી છે.
તૈમી	યૈકીન	દૈનીય	બૈરલ	વૈનમેન	- દૈવગત અભ્યાસ કરે છે.
ભૈલ	ઐરવી	જૈવીક	જૈલેશ	દૈયારામ	- મૈલવી સુંદર છે.
નૈવી	વૈરાગી	ભવૈયા	સૈવણ	દૈવાદાર	- મૈયુર તૈલીચીત્ર બનાવે છે.
પૈરી	વૈશાલી	નરૈયા	મૈરમ	શૈલીમાન	- નૈતિક ઘરે જાય છે.
તૈડી	બૈનરી	તૈમુર	સૈમય	દૈવાદિન	- સૈયદ દૈનિકપત્ર જુએ છે.
બૈરી	કૈરૈવી	ઐયાન	સવૈયા	પૈસાયક	- હૈમન તૈયાર થાય છે.

પૈડું

સૈનિક

વૈજ્ઞાનિક

કાનોને એક માત્રા વાળો કક્કો :-

ક - કો	ખ - ખો	ગ - ગો	ઘ - ઘો	ચ - ચો	છ - છો	જ - જો
ઝ - ઝો	ટ - ટો	ઠ - ઠો	ડ - ડો	ઢ - ઢો	ણ - ણો	ત - તો
થ - થો	દ - દો	ધ - ધો	ન - નો	પ - પો	ફ - ફો	બ - બો
ભ - ભો	મ - મો	ય - યો	ર - રો	લ - લો	વ - વો	શ - શો
ષ - ષો	સ - સો	હ - હો	ળ - ળો	ક્ષ - ક્ષો	જ્ઞ - જ્ઞો	

ખો	કોર	કટકો	ભોગિયો	પોલાણ	- સોહિલ ઓફીસ વાળે છે.
ખમો	લોટ	કોકિલ	મોજૂદ	સોવિયેત	- કોલસો કાળો હોય છે.
ગોપી	ચૂલો	કોઠાર	યોગિની	લોહિયાળ	- મોહિતનો બટવો છે.
દોષ	ઘોકો	મોરલો	રોહિણી	મોરલીયો	- પુરોહીત હાથ જુએ છે.
પોળ	ચોખા	ગોઠિયો	જોડણી	શોકાતુર	- મોના હલવો બનાવે છે.
ફોઈ	મૂળો	ગોકુલ	હોલિકા	ડોગરેજ	- રોહીત સમાચાર જુએ છે.
બોટ	હીરો	ગોવાળ	કોમલ	ગોવાળિયો	- મોતી વફાદાર કુતરો છે.
લોભ	દીવો	કોલસો	નોકર	સોનીરાજ	- બાળકોને મેળો ગમે છે.
મોન	કાળો	મોસાળ	જોકર	ઘોડાગાડી	- મોહીત ચરખો ચલાવે છે.
છોલ	જોમ	ચોવીસ	કોલર	મોહરમ	- સોરભ ઘોડાગાડીને જુએ છે.
પોખ	જોખ	છોકરો	ચોકર	સહોમત	- પુરોહીત હાથ જુએ છે.
ડોશી	મોહ	પરચો	મોરલી	સોનગઢ	- મોલવી બગીચે જાય છે.
જોગી	જોલી	ટોપલી	ચોસલા	નટોનટી	- સોહીલ લખોટીથી રમે છે.
ઘોડો	મોક	રોટલી	તોરલ	રાહોદર	- ભૂરો દોરડા ઉપર ચાલે છે.
ડોલ	ટોચ	ટોકન	સોમેળ	સોમવાર	- કોમલ મોટરસાયકલ ચલાવે છે.
દડો	લોમ	નોકરી	ઓખઘ	કોકરણ	- ઘોડો દોડા દોડ કરે છે.
ઘડો	લોકી	કાગડો	ડગલો	પોખરણ	- સોહીલ એકડા બોલે છે.
બોણી	પોલ	છોકરી	મોરબી	ભાલોડીયા	- કોમલ બહેનનો બટવો છે.
ખોરી	ભોલા	કોળિયો	મરોડ	ખોવાયેલુ	- મોહિત દડો ફેકે છે.
ડાયો	મોરી	લોલક	સોજન	મોટીવાડી	- રોહિત ક્રુટબોલ ફેરવે છે.
ઢોલ	બોલી	નોટિસ	કોતર	સોડીયમ	- શિક્ષક પરિચડની ગોઠવણી કરી.
મોટી	ખોટી	નોળિયો	દોલત	ચોપાનીયા	- કાગળને કોતરીને મોર બનાવ.
વેલો	ફોજ	પોપટ	ઘોરીયા	ગોમડીયા	- મોલવી પાણીનો ઘડો લાવ.
જોડો	લોટી	પોલીસ	મોરીસ	ચોરસીયા	- વરસાદની ઝાપટો આવે છે.

બોટ

ઘોડો

જોકર

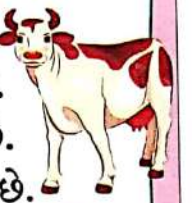
કાનો બે માત્રા વાળો કક્કો :-

ક - કૌ	ખ - ખૌ	ગ - ગૌ	ઘ - ઘૌ	ચ - ચૌ	છ - છૌ	જ - જૌ
ઝ - ઝૌ	ટ - ટૌ	ઠ - ઠૌ	ડ - ડૌ	ઢ - ઢૌ	ણ - ણૌ	ત - તૌ
થ - થૌ	દ - દૌ	ધ - ધૌ	ન - નૌ	પ - પૌ	ફ - ફૌ	બ - બૌ
ભ - ભૌ	મ - મૌ	ય - યૌ	ર - રૌ	લ - લૌ	વ - વૌ	શ - શૌ
ષ - ષૌ	સ - સૌ	હ - હૌ	ળ - ળૌ	ક્ષ - ક્ષૌ	જ્ઞ - જ્ઞૌ	

સૌના	વૌલ	મૌહન	ભૌતિક	સૌમરિયો	- મૌલવી પૌરાણિક કથાઓ કહે છે.
નૌમી	નૌખી	ઔરંગા	મૌલિક	ગૌરાંગના	- ઔષધાલયમાં દવા મળે છે.
શૌચ	દૌરી	બૌરીલ	મૌક્તિક	ટૌકરીના	- ગૌરાંગ રમત રમે છે.
મૌવા	ભૌરવી	ચૌમેર	લૌકિક	સૌરવાન	- ગૌરવ ક્રિકેટ રમે છે.
ગૌલા	રૌમવી	ગૌમારા	જૌહરી	નૌકાપતિ	- ગૌમાતા દૂધ આપે છે.
વૌલ	જૌમતી	લૌતીફ	સૌરભી	નૌકાવિહાર	- ગૌરી પૂજા કરે છે.
મૌરી	સૌમયા	ભૌનિકા	ઔષધ	ઔરવીલા	- યુવાનીમાં યૌવન ખીલે છે.
દૌલી	કૌલમી	રૌમાની	મૌકાણી	ઔમારિક	- ભૌમી ઔષધી લઈ આવી.
ઘૌરી	ફૌતરી	મૌલાની	ગૌરાંગ	રૌમલોક	- નૌમીષ ગૌશાળાએ જાય છે.
છૌલી	દૌલુક	ગૌરાની	યૌવન	મૌલીવીના	- યૌગિક કસરત કરે છે.
કૌવા	તૌવત	શૌકીન	ગૌદાન	સૌરવિન	- રૌજડી ઘોડીનું નામ છે.
દૌઠા	હૌતદ	ગૌમતી	કૌશિકા	દૌલિકતા	- સૌજીત નૌકા ચલાવે છે.
દૌની	ઔષધ	કૌસીન	મૌજૂદ	પૌમીનીયા	- દૌલાની જાદુગર જુએ છે.
રૌમી	ચૌરસી	જૌમિલ	મૌલાના	શૌરીમન	- યૌગેશ બસ ચલાવે છે.
મૌડ	મૌતુક	તમૌલી	પૌરવી	સૌરભની	- ચૌધરી ઔષધી બતાવે છે.
પૌત્ર	રૌમુદી	ચૌધરી	ગૌમુખી	શૌયવાન	- રૌહીણીના ઘર પાસે ગૌશાળા છે.
જૌગી	ગૌશાળા	નૌરવી	લૌકિક	ગૌવમાંતા	- નૌકુમ ગૌરવશાળી માણસ છે.
લૌભ	મૌહર	મૌરામ	મૌલાના	નૌવમીન	- યૌગિક મોટર ચલાવે છે.
વૌમ	સૌમીન	યૌગલ	ગૌમાતા	ગૌરીમાતા	- ગૌશાળામાં ગાયો રહે છે.
રૌપ	ગૌતમ	ભૌનવી	ગૌસેવા	ગૌરખદાસ	- વૌમેશ લેશન લખે છે.
લૌભી	મૌલતી	લૌકીમ	ગૌશાળા	ગૌરીપદ	- ભૌમિત ચીત્ર બનાવે છે.
લૌકી	નૌકાર	યૌગલ	મૌખિક	ભૌતિકવાદ	- ગૌરાંગ સૈનિક બને છે.
જૌમી	મૌલિક	સૌજદ	ઔષધ	ભૌમિયાર	- પૌરવી દિવાલો કોતરે છે.
બૌરી	જૌકિંગ	ચૌમલ	કૌશલ	ભૌમિદળ	- સૌરભી શાળાએ જાય છે.

પૌવા

ગૌશાળા

નૌજવાન

માથે મીંકુ વાળો કક્કો :-

ક - કં	ખ - ખં	ગ - ગં	ઘ - ઘં	ચ - ચં	છ - છં	જ - જં
ઝ - ઝં	ટ - ટં	ઠ - ઠં	ડ - ડં	ઢ - ઢં	ણ - ણં	ત - તં
થ - થં	દ - દં	ધ - ધં	ન - નં	પ - પં	ફ - ફં	બ - બં
ભ - ભં	મ - મં	ય - યં	ર - રં	લ - લં	વ - વં	શ - શં
ષ - ષં	સ - સં	હ - હં	ળ - ળં	ક્ષ - ક્ષં	શ્ચ - શ્ચં	

ગંજ	સાંજ	બંધન	પંકજ	શીખંડ	- વાંદરા કુદા કુદ કરે છે.
મંજ	પાંખ	કંપાસ	ઘંમડ	લોખંડ	- હેતાંશ મોટા ચંપલ પહેરે છે.
રાંઈ	ભીંત	મંજન	મંખન	પાથરણું	- મોના બંગલો જુએ છે.
હીંન	રીંછ	અંજના	અંતર	પાંગરણ	- સોલંકી મોટર રીપેરીંગ કરે છે.
શંખ	ઠંડી	મુંજકા	મંચક	પારણિયું	- રંજન ઘાંસમાં રમે છે.
કંમ	બંડી	મંગલ	બંગાળ	બંધારણ	- મચંક મંદિરે જાય છે.
લાંબા	કૂંચી	સુરંગ	મિંદડી	બંધકોશ	- કુંજન મુંબઈ જાય છે.
જિંગા	છીંક	બાંધણી	ભંડાર	માદળિયું	- ભારતનું બંધારણ મજબુત છે.
ટંક	દંગ	પાંગણા	કાંકડી	લૂંટાલૂંટ	- ગાંધીજી સાંચુ બોલવાનું કહે છે.
આંક	કંસ	કુંડળ	બંગલા	વાંસલડી	- સુંજલ વાંસલડી વગાડે છે.
ચિંતા	કાંન	સંજના	ભંગાર	શિંગદાણા	- આંખ જોવાનું કામ કરે છે.
ઘઉં	ચંગા	અંગત	જાંગડ	સમારંભ	- કંચન વંદન કર.
મંસ	ચંણ	બંકર	વંટોળ	સરંજામ	- ઉમંગને શીંગ ભાવે છે.
ચંટ	છીંણી	હેમાંગી	મુંજવણ	સંઘબળ	- શંકર પંચાગ લાવ.
તંન	જાંબું	રણંક	લંકાનાથ	બળવંત	- ઉંદર ચૂં ચૂં કરે છે.
પંશી	પંગા	ચંદન	દંતમંજન	મંદોદરી	- નાગ ડંખ મારે છે.
મંજુ	કંઠ	કંજૂસ	મહાનાંદ	સમુંદર	- રીંછ જંગલમાં રહે છે.
નાંક	ગુંદી	અમંન	સંતનામ	રંગારંગ	- નારંગી કેસરી કલરની હોય છે.
ચાંચ	મંથ	બાંઠિયા	કાંકરિયા	શંખનાદ	- શંકરભગવાન હિમાલયમાં રહે છે.
ગંધ	ગંગા	કુંશમ	ખાંડણિયું	પોરબંદર	- સંજુ બરણીનું ઢાંકણુ બંધ કરે છે.
મંગ	ઊંન	સંગીતા	માંગરોળ	મંગળવાર	- આકાશમાં રંગપૂરણી કરે છે.
નંગ	બૂંટ	જંતર	ગોલંદાજ	સંજગાર	- સંગીતા વાજુ વગાડે છે.
પંજા	તાંબું	મંતર	સંવેદના	મુંજવણ	- રંજના મંદિરે જાય છે.
ડંકી	કંણી	સંગાથ	તાંબાકૂંડી	શંરણાય	- સંગમ માંડવી ખાય છે.

ભેંસ

ઊંટ

પતંગીયુ

આગળ બે મીંડા વાળા શબ્દો :-

દુઃખી નમઃ પરદુઃખ	નિ:શાંત નિ:શંકેત દુઃખર્દદ	અંત:કાલ નિ:સંગીની દુ:સાહસ	અંત:મન અંત:કાળ અંત:કોષ	અંત:વાલી કુ:પોષણ દુ:ખીઆત્મા	- નિ:સંદેહ આપણે જીતશું. - કેરી મને અંત:વાલી છે. - ભગવાન મનો:કામના પૂર્ણ કરે.
------------------------	---------------------------------	---------------------------------	------------------------------	-----------------------------------	--

ગુજરાતી સ્વરવાળા શબ્દો

'અ'	અમન અલગ અક્ષમ અક્ષત અમર	અગર અજય અગર અટલ અસમ	'આ'	આમ આજ આગ આવક આમન	આજતક આસમાન આદર આવાજ આઘાત	'ઇ'	ઇળ ઇજ ઇમા ઇલા ઇકા	ઇમ ઇયળ ઇયર ઇમલા ઇમારત
-----	-------------------------------------	---------------------------------	-----	------------------------------	--------------------------------------	-----	-------------------------------	-----------------------------------

'ઈ'	ઈવા ઈદ ઈતિ ઈસ ઈસાઈ	ઈવાન ઈમામ ઈવન ઈરાન ઈમાન	'ઉ'	ઉપાય ઉમગ ઉધાર ઉલટા ઉપલા	ઉઘાડા ઉજાગર ઉતાવળ ઉતરણ ઉતરાયણ	'ઊ'	ઊંઘ ઊચું ઊંટ ઊન ઊજાસ	ઊઘઈ ઊમંગ ઊકાળા ઊતરવું ઊંચનીચ
-----	--------------------------------	-------------------------------------	-----	-------------------------------------	---	-----	----------------------------------	--

'એ'	એક એસી એકડા એકમ એકાએક	એકટસ એકરસ એકમેક એકવીસા એરોપ્લેન	'ઐ'	ઐયા ઐશ ઐઃ ઐવ ઐર	ઐદ ઐતિક ઐમન ઐયાશ ઐરાવત	'ઔ'	ઔઢ ઔર ઔજા ઔટ ઔમ	ઔળખ ઔઝલ ઔમકારા ઔમપુરી ઔળખાણ
-----	-----------------------------------	---	-----	-----------------------------	------------------------------------	-----	-----------------------------	---

'ઔ'	ઔલ ઔકા ઔશલ ઔખઘ ઔતમ	ઔખઘી ઔરમ ઔતમ ઔરત ઔપચારિક	'ઞ'	અંઘ અંગ અંન અંત અંસ	અંતર અંજના અંનત અંમન અંદર	અંબર અંજન અંઘકાર અંધારપટ અંતપાલ
-----	--------------------------------	--------------------------------------	-----	---------------------------------	---------------------------------------	---

અધરા શબ્દો

મીસ્ત્રી	ચિત્ત	ઈચ્છા	ગ્રામ્ય	કસ્તુરી	તલ્લીન	યોગ્યતા
વસ્ત્ર	ડટ્ટો	કૃષ્ણ	આવ્યા	સ્વચ્છ	તબક્કી	એકાત્મ
ઈસ્ત્રી	બટ્ટો	કચ્છ	નાવ્યા	શત્રુઘ્ન	ચાંલ્લો	બોલાવ્યા
જાગ્યાં	મટ્ટો	નિષ્ઠા	સ્વરા	અરણ્ય	દિગ્ગજ	કપિધ્વજ
ગુપ્ત	ગપ્પા	સત્ત્વ	મધ્ય	સ્તીમર	ગુજ્જર	અભ્યાસ
સ્વાદ	ડબ્બો	હસ્ત્વ	લશ્કર	અગ્યાર	ઝમ્મક	અલિપ્ત

કૃષ્ણ
ઈસ્ત્રી

- સ્ત્રી શક્તિનું રૂપ છે.

- કિષ્નાનું મંદિર સુંદર છે.

- કરણને હેતાંશ જમ્યા.

- જંગલમાં ઝિબ્રા રહે છે.

- વસ્ત્ર પીળા રંગના છે.

- સ્નાયુ કસાયેલા છે.

બ્રશ	ઝીબ્રા	કિસ	પ્રાંત	સાગ્રિત	વીજન	પ્રયોગ
વ્રજ	પ્રાણ	બ્રીજ	ગ્રામ	પ્રહાર	પ્રણામ	ધુજારી
ટ્રાય	કૂજ	ફોમ	પ્રવાસ	ડ્રોઈંગ	ગ્રાફીક	ધુવીત
વક	ફેમ	પ્રેમ	વિક્રમ	નમ્રતા	પ્રવિણ	પ્રોગ્રામ
કીમ	ફોક	વીકા	પ્રગતિ	પ્રેમાળ	ટ્રેડિંગ	પ્રોપટી
ટ્રીન	પ્રજા	ગ્રથ	કોકેટ	ભ્રમીત	કોસમી	ગ્રામીણ
પ્રાણી	ધુવ	પ્રાસ	પ્રેરણા	વિપ્રોવ	પ્રોટીન	સામ્રાજ્ય
પ્રજા	ભ્રાત	ફાંસ	વકતુ	આક્રંદ	વીકીતા	પ્રોફેસર

ક્રિકેટ

ઝીબ્રા

- ગ્રાહક બજારનો રાજા છે.

- બસ ડ્રાઈવર ચલાવે છે.

- સિંહ જંગલી પ્રાણી છે.

- દેડકાઓ ડ્રાઉડ્રાઉ કરે છે.

- નમ્રતા સુંદર ગાય છે.

- માતા પ્રેમાળ કરવા.

ઘૈર્ય	ફર્ન	નર્મદ	ભાર્મલ	સર્મથ	કર્વત	કુંભકર્ણ
મર્ણ	મોર્ય	સાર્પિત	ર્ધમાદા	વર્ણીક	કર્કશ	શુભકાર્ય
તર્ણ	વર્ક	માર્થકી	સુભાર્થી	નર્વસ	માર્થકી	સરમોન
પૂર્વ	સર્પ	વીર્દક	ચતુર્થી	આચાર્ય	ઉત્તીર્ણ	કાર્યકર્તા
શર્ણ	વર્દ	અર્જુન	અનર્થ	કર્તવ્ય	ખર્ચાળ	કર્મબધ
વર્ણ	પર્વ	પાર્વતી	ગોળાર્ધ	સર્વન	પાર્વતિ	ઉર્મભર
જર્ણ	કર્મન	કર્ણક	દુર્ગુણ	તર્જન	સુર્વણ	અંતર્ગત
નર્વ	મુર્દક	પુર્વશી	નર્મદ	માર્શલ	તર્કબધ	અર્થતંત્ર
બર્વ	ગર્જના	કર્નલ	સર્વદા	પૂર્ણતા	વર્ગમૂળ	કાર્યક્ષેત્ર

પાર્વતી

આચાર્ય

- નર્મદ કવિ છે.

- હિમાલયને પર્વત કહે છે.

- સિંહની ગર્જના ભયંકર છે.

- સૂર્ય સર્વત્ર પ્રકાશ આપે.

- નર્સ દર્દીની સંભાળ લે છે.

- અર્થતંત્ર મજબુત છે.

અધરા શબ્દો

પૂવ	નૂત	સૂતીય	શૂગાર	વિકૃત	વૃદન	કૃમીય
કૃવ	વૃક્ષ	નૂતિકા	મૃદુત	સવૃદા	કૃણાલ	સૃપાલુ
મૃણા	મૃની	પૃત્રિય	મવૃદ	સુકૃતિ	અમૃતા	સુકૃત
પિતૃ	વૃતિ	મૃદગ	કૃનાલ	સંસ્કૃત	દૃગમ	અમૃદ
કૃષી	કૃત્ય	મૃણાલ	જાગૃત	શૂગાર	મૃર્ગેદ	કૃમલુ
થૃતા	નૃત્ય	વિદૃત	મૂકુટ	કૃપાળુ	વૃષભ	મૃદતી
કૃજ	વૃતિક	સમૃતિ	નૃસિંહ	કૃતિકા	સમૃધી	માતૃદેવ
શૃકી	શૃંગાલ	મૃતક	બૃમરા	પ્રવૃતી	ચકૃત	જળમૃગ

- અમૃતા નૃત્ય કરે છે.
- કૃપાલ પ્રયોગ કરે છે.

- મૃણાલ ચિત્ર બનાવે છે.
- ઘૃણા ચરણામૃત લાવે છે.

- કૃતિકાર કૃતિ બનાવે છે.
- માતૃદેવને નમન કરવા.

ઉદ્યોગ	પન્નાવતી	પશ્ચાત્તાપ	અશુદ્ધ	દ્વારપાળ	આહ્વાન	દરિદ્રતા
મધપાન	પન્નાવત	વૃશ્ચિક	સુપ્રસિદ્ધ	અદ્વિતીય	સદ્ગુણ	ચંદ્રચૂડ
ઋષભ	ત્રિકોણ	શ્રવણ	ઐશ્વર્ય	શ્લોક	ખુદારી	હૃદય
ઋત્વિક	ત્રિકમ	શ્રેય	મહેશ્વર	વિશ્લેષણ	ઉદ્દેશ્ય	દષિકેશ
રસગુલ્લા	પ્રવિણતા	નાઈટ્રોજન	વાર્તા	ક્ષત્રિય	દ્રવિડ	શ્રીહરી
ઉત્તરવહી	વ્રજપાત્ર	કાર્યલક્ષી	પંચતત્ર	ત્રિદેવ	વિદ્રોહી	વિદ્યાર્થી
ઉત્પન્ન	ગ્રંથપાલ	ગર્વનર	ગૃહમાતા	પવિત્ર	ત્રિકમજી	શ્લોક
ટપ્પુ	ઘુમ્પાન	પુરુષાર્થ	ઋષિમાતા	શ્રીમંત	તપશ્ચર્યા	યુદ્ધ
જગ્ગુ	ગ્રીનલેન્ડ	સુર્યવંશી	વૃદાવન	શ્રીમંદ્	નાગેશ્વર	ખુદાર

જોડયા શબ્દો વિનાની વાર્તા

લોભી કૂતરો

એક હતો કૂતરો. તેને બહુજ ભૂખ લાગી હતી. તેને હાડકાનો એક ટુકડો જડ્યો. તે ખુશ ખુશ થઈ ગયો. હાડકાને મોઢામાં લઈ તે એકાંત ખૂણામાં જઈને બેઠો. બેઠા બેઠા તેણે ઘણા સમય સુધી તે હાડકું ખાવાની કોશીશ કરી. આખરે તે થાકી ગયો. તેને ખૂબ તરસ લાગી હતી. તેથી હાડકું મોઢામાં લઈ તે નદી તરફ ગયો. નદી ઉપર લાકડાનો પુલ હતો. તે પૂલ પરથી પસાર થતાં તેણે પાણીમાં જોયું.

પાણીમાં તેનો પોતાનો પડછાયો જોયો. તેને થયું, "નદીમાં બીજો કૂતરો છે. તેના મોઢામાં પણ

હાડકું છે." તે હાડકું હું લઈ લવ તો મારી પાસે વધુ ખોરાક થઈ જશે અને મારે બીજો શિકાર કરવો નહીં પડે તેથી તેનું મન તે હાડકું પડાવી લેવા લલચાયું. તેથી તેણે ભસવાનું શરૂ કર્યું. તરત જ તેના મોઢામાં રહેલું હાડકું નદીમાં પડી ગયું. આમ બીજા હાડકાના લોભમાં કૂતરાએ પોતાની પાસેનું હાડકું પણ ગુમાવ્યું.

કાયબો અને સસલો

એક દિવસ કાયબાએ સસલા સાથે દોડવાની શરત લગાવી. બંને એ દોડવાની હરીફાઈ કરી. સસલો ઝડપથી દોડતો હતો એટલે થોડી જ વારમાં કાયબા કરતા ઘણો આગળ નીકળી ગયો.

દોડની શરત જીતવા માટે એક વિજય-રેખા બનાવી. સસલો તેની નજીક પહોંચી ગયો હતો. કાયબો તો પાછળ હતો. તેથી સસલાએ વિચાર કર્યો, "મારે હમણાં દોડ પૂરી કરવી નથી. હું આ ઝાડ નીચે થોડો આરામ કરી લઉં ને કાયબાની રાહ જોઉં. કાયબો અહીં આવશે એટલે હું ઝડપથી દોડીને કાયબા કરતાં પહેલાં વિજય-રેખા ઓળંગી જઈશ. હું શરત જીતી જઈશ એટલે કાયબો ચીડાશે અને મને મજા પડશે."

આમ વિચારીને સસલો ઝાડ નીચે બેઠો અને થોડી વારમાં ઘસઘસાટ ઊંઘી ગયો. જ્યારે તેણે જાગીને જોયું તો કાયબો વિજય-રેખાને ઓળંગી ગયો હતો ! સસલાએ જીતવાની તક ગુમાવી.

બાળગીતો

પ્યારુ પંખી

નાનું નાનું પ્યારુ પંખી,
રંગીન પંખી,
ઊંચે ઊંચે ઊડતું પંખી
ઘરમાં ના રહેતું પંખી,
નાનું નાનું પ્યારુ પંખી,

ભણ ભણ હેતાંશ ભણ

ભણ ભણ હેતાંશ ભણ
હું મોર તું ઢેલ,
ભણ ભણ હેતાંશ ભણ
ચડ ચડ ડુંગર ચડ,
હું છોટું તું મોટું,
ભણ ભણ હેતાંશ ભણ
ગણ ગણ ગણિત ગણ,
હું સિપાઈ, તું ચોર
ભણ ભણ હેતાંશ ભણ

સૂરજ દાદા

ઉનાળામાં ઊંઠે વહેલા,
સાંજે સુવે મોડા,
સૂરજ દાદા, સૂરજ દાદા
શિયાળામાં ઊંઠે મોડા,
સાંજે સુવે વહેલા,
સૂરજ દાદા, સૂરજ દાદા
ચોમાસામાં વરસાદ લાવે,
વાદળોમાં છૂપાઈ જાય,
સૂરજ દાદા, સૂરજ દાદા

ચકીબહેન, ચકીબહેન

ચકીબહેન, ચકી બહેન,
મારી સાથે રમવા આવો
આવશો કે નહિ ?
ખાવાને ખીંચડી,
ચણવાને ચણ આપીશ,
ચકીબહેન, ચકી બહેન,
મારી સાથે રમવા આવો
આવશો કે નહિ ?
કીડી બાઈને કણ,
હાથીભાઈને મણ,
ચણવાને ચણ આપીશ.
ચકીબહેન, ચકી બહેન,
મારી સાથે રમવા આવો
આવશો કે નહિ ?

મગર અને વાંદરો

એક નદી કિનારે જાંબુના ઝાડ પર એક વાંદરો રહેતો હતો. જે મગરનો મિત્ર હતો. મગર હંમેશા નદી કિનારે આવતો અને વાંદરાએ નાખેલા જાંબુ ખાતો. એક દિવસ મગર થોડા જાંબુ મગરી માટે ઘેર લઈ ગયો. મગરીએ વિચાર્યું, "જો આ જાંબુ આટલા મીઠા છે, તો વાંદરાનું હૃદય કેટલું મીઠું હશે, તેણે મગરને કીધું" તમે વાંદરાને

અહીં જમવા બોલાવો, મારે આ વાંદરાનું હૃદય ખાવું છે. જો તમે તેનું હૃદય નહીં લાવો તો હું મરી જઈશ" છેવટે મગરે વાંદરાને ભોજન માટે કીધું" વાંદરો કૂદીને મગરની પીઠ પર જઈને બેઠો. નદીમાં આગળ જતા મગરે કીધું "માફ કરજે મારા મિત્ર, મગરીને તારું હૃદય ખાવું છે, તેથી મારે તને મારવો પડશે.

"વાંદરો સમજી ગયો કે તે મુસીબતમાં ફસાઈ ગયો છે. તેણે ગભરાયા વગર, ચાલીકીથી કીધું, "તો તેં મને તે પહેલાં કેમ ના કીધું? હવે આપણે પાછા ફરવું પડશે કેમ કે હું હંમેશા

બહાર જતી વખતે મારું હૃદય ઘરે મૂકીને નીકળું છું." એ સાંભળીને મગર કિનારા પર પાછો ગયો. કિનારે પહોંચતા જ વાંદરો ઉછળીને ઝાડ પર ચડી ગયો. મૂર્ખ મગર! જો હું મારું હૃદય ઘર પર મૂકીને આવત, તો જીવતો કઈ રીતે રહેત? તું એક દગાબાજ મિત્ર છો. આજથી આપણી મિત્રતા પૂરી."

બાળગીતો

પતંગ

લાલ-લીલો પતંગ
મારો લાલ-લીલો પતંગ,
ઊંચે ઊંચે ઉડતો
મારો લાલ-લીલો પતંગ,
આકાશને અડતો
મારો લાલ-લીલો પતંગ,
ગોથા મારતો, ધૂમરી ખાતો,
લાંબી લાંબી પૂછડી વાળો,
મારો લાલ-લીલો પતંગ.

નહિ આવું

આવ આવ ભાઈ! ... નહિ આવું,
તારી પતંગ ચગી! ... નહિ આવું,
તારી સાઈકલ ચાલી! ... નહિ આવું,
તારી ઘંટડી રણકી! ... નહિ આવું,
તારી ગાડી આવી! ... નહિ આવું,
તારી મોટર આવી! ... નહિ આવું,
તારો ભાઈ રહે,
આ.... આવ્યો!

વાદળ આવ્યા

વાદળ આવ્યા, વરસાદ લાવ્યા,
શાળાએ ગયા,
શિક્ષકે પૂછ્યું,
ત્રણ વત્તા ત્રણ કેટલા? છ,
શાળા છૂટી ઘરે ગયા,
મમ્મીએ પૂછ્યું,
એક ને એક કેટલા? અગિયાર

મારી બીલાડી

મારી બીલાડી કાળી પીળી
પાણીમાં થઈ ગઈ ભીની,
ભીની થઈને ઘુજવા લાગી,
આ! છી! આ! છી! છીકવા લાગી,
મે કીધું કાઈક તો શીખ,
રૂમાલ વિના ક્યારેય ના છીક.

